

รำลึกอดีต โดย คนที่เริ่มมีความสุขกับอดีต

สถาบันที่เรียกว่า "มอศอวอ - สงขลา" นี้มีชาติกำเนิดมาไม่นานนี้ก็จริง แต่นับวันความเข้าใจ ความรู้จักตนเองของชาวเรามีน้อยลงไปทุกวัน ทั้งนี้ คงจะเพราะเราขาดการจดหมายเหตุ ผู้เขียนเรื่องนี้ไม่มีความรู้ความสามารถทางด้านนี้เลย แต่ก็ได้อาศัยใน เหตุการณ์มาตลอดแต่ต้น แม้จะไม่ถึงกับอยู่ตามท้อง รากฐานอาคารเสาแรกก็ตาม จึงใคร่ขอเขียนแต่ความเป็นมาเท่าที่จะมีความจำย้อนไปได้ ผู้ศึกษาหรือผู้อ่าน กรุณาอย่าถือเป็นเอกสารทางประวัติศาสตร์

เกี่ยวกับสถานที่บริเวณก่อสร้าง (รวมทั้ง บริเวณวิทยาลัยครู และค่ายลูกเสือธรรมสาร) นี้ ผู้เขียนได้เคยอ่านพบในเอกสารเล่มเล็ก ๆ ของท่าน อาจารย์หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ว่าท่านได้เตรียมไว้ ให้เป็นมหาวิทยาลัยประจำภาคใต้ ตั้งแต่ก่อนสงคราม-โลกครั้งที่ 2 การจัดตั้งได้หยุดชะงักลงไปเพราะเหตุ แห่งสงคราม (คงจะเป็นเรื่องแนวเดียวกับที่มีมหา-วิทยาลัยเชียงใหม่) เมื่อไม่ได้ก่อสร้าง ผู้ที่อาศัยอยู่แต่ เดิมก็คงอยู่ต่อมา จนเมื่อมีการปรับปรุงการฝึกหัดครู เมื่อ 2497 สถานที่เดิมที่ตำบลคลองหงส์ อำเภอหาดใหญ่ (สถาบันวิจัยยาง-ปัจจุบัน) ของโรงเรียนฝึกหัดครู (ชาย) มีบริเวณคับแคบเพราะใช้ร่วมกับหน่วยงานอื่น จึงเห็นควรได้หาที่ใหม่ สถานที่ที่จะใช้ได้ในอำเภอ เมืองสงขลา มี 2 แห่ง คือบริเวณที่ตั้งสถาบันของเรานี้ ที่หนึ่ง และบริเวณสถาบันเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา วิทยาเขตเทคนิคภาคใต้อีกที่หนึ่ง ได้ทราบจาก

อาจารย์ผู้ใหญ่ขณะนั้นว่าการที่เลือกบริเวณปัจจุบันนี้ เพราะเหตุที่ผู้รับผิดชอบเห็นว่าในอนาคต โรงเรียน ฝึกหัดครู จะต้องมีการขยายตัวเหตุหนึ่งและการให้ นักเรียนฝึกหัดครูมีสภาพสังคมวัดได้อีกอย่างหนึ่ง โรงเรียนฝึกหัดครู จึงได้ตั้งที่ตำบลเขารูปข้างนี้มาแต่ บัดนั้น ขยายตัวมาเป็นวิทยาลัยครูสงขลา รวม โรงเรียนสตรีฝึกหัดครูเข้าด้วยกัน ขยายการสอนจน ถึง ป.ศ. ชั้นสูง เมื่อกระทรวงศึกษาธิการได้ปรับปรุง การฝึกหัดครูให้มีการฝึกอบรมให้การศึกษาแก่ผู้จะเป็น ครูจากระดับมัธยมศึกษาถึงปริญญาตรี ด้วยการขยาย โรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูงที่ถนนประสานมิตร เป็น วิทยาลัยวิชาการศึกษา เมื่อปี พ.ศ. 2497 และเห็น ว่าได้ผลดีสมควรขยายออกไปสู่หัวเมือง วิทยาลัยครู-สงขลา จึงได้รับการพิจารณาให้มีวิทยาลัยวิชาการ-ศึกษาขึ้น เมื่อ 1 ตุลาคม 2511 โดยประกาศของ ทางศึกษาธิการ ผู้อำนวยการวิทยาลัยครูสงขลาจึงต้อง ดูแล จัดดำเนินการก่อสร้างให้ตั้งแต่บัดนั้น โดยได้ทำ อาคารเรียนไว้ให้ 1 ห้อง (อาคาร 1) หอพัก 1 หลัง (หอพักชาย) และบ้านพักอาจารย์อีก 10 หลัง (บ้านที่ไม่ได้ทำสี) ในปีการศึกษา 2512 จึงมี นิสิตและอาจารย์มาดำเนินการ

ในการเตรียมการของกรมการฝึกหัดครู ใน ระยะนั้น ไม่ได้ขยายวิทยาลัยครูสงขลาเป็นวิทยาลัย วิชาการศึกษา สงขลา แบบโรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูง โดยเหตุผลทางการบริหาร แต่มีจุดมุ่งหมายว่าในปี 2519 สถาบันทั้ง 2 จะรวมกัน การใช้บุคลากรเริ่ม-แรก จึงมีแต่บุคคลไม่กี่คนที่วิทยาลัยวิชาการศึกษา อาจารย์และเจ้าหน้าที่ที่มาจากวิทยาลัยครูสงขลา ผู้ อำนวยการวิทยาลัยครูสงขลา ที่ทำหน้าที่เป็นรอง หัวหน้าคณะวิชาการศึกษา รองอธิการบดีคนแรกคือ ดร. สมพร บัวทอง ซึ่งย้ายจากสถาบันระหว่างชาติ สำหรับการค้นคว้า เรื่องเด็ก รองอธิการบดีปัจจุบันเป็น รองหัวหน้าคณะวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

เปิดป้ายมหาวิทยาลัยเมื่อ 1 ตุลาคม 2511

มหาวิทยาลัยในปัจจุบัน

และดูเหมือนจะทำหน้าที่อนุสาสนด้วย รองคณบดี คณะวิทยาศาสตร์ก็ทำหน้าที่รองหัวหน้าคณะวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ ขณะที่เป็นที่หัวหน้าคณะวิทยาศาสตร์ที่วิทยาลัยครูสงขลาอยู่ ผมได้รับการชักชวนจากรองอธิการบดีคนแรกจากการเป็นศึกษานิเทศก์กรมการฝึกหัดครูให้มาทำหน้าที่หัวหน้าสำนักงานรองอธิการบดี โดยมีคุณ ชัชชัย อุดปะละ และ คุณ มณี รัตนบัณฑิต เป็นเจ้าหน้าที่เพียง 2 คน

ผมเดินทางมาจากกรุงเทพฯ โดยขับรถ โฟล์คสวีน (ที่ยังคงใช้อยู่ปัจจุบัน - ให้โดยสารได้ไม่เกิน 10 คน) รถไม่มีทะเบียนเพราะเพิ่งได้จากมหาวิทยาลัยฯ ผมขับเองต้องใช้เครื่องแบบข้าราชการเป็นทะเบียนแทน ดร.สมพร บัวทอง ดร. บันลือ ถิ่นพังงา และคุณ ชัชชัย เป็นผู้โดยสาร ต้องอ้อมไปทาง ระนอง ตรัง พัทลุง เมื่อถึงสงขลา เรามีอาคารเรียน 4 ชั้น อยู่ในป่า 1 หลัง มีต้นไม้ใหญ่น่ากลัวอยู่ใกล้ ๆ หอพัก 1 ตัน อยู่ทางทุ่งนา ด้านหลังติดเขา และบ้านพักอีกจำนวนหนึ่ง ทุกอย่างดูแล้วอยู่ในป่าทั้งหมด มาถึงเดือน เมษายน 2512 แล้ว 2 ท่านกลับไปดำเนินการจัดหาหนังสือ สิ่งต่างๆ ที่กรุงเทพฯ ผมต้องหางาน 50 คน เพื่อเบิกป่าต่าง ๆ ถ้าหากสังเกตดี ๆ เราจะพบแนวรั้วบ้านชาวบ้านเดิมที่ผมเว้นต้นไม้บางต้นไว้ ผมเอาต้นขี้แรด ต้นพยัพเหยี่ยว หรือที่ภิกษุได้เรียกว่า "สายคม" ออกไป

พฤษภาคม 2512 เรามีนิสิตรุ่นแรกมาอยู่ถึง 119 คน คัดมาจากวิทยาลัยครูทั่วประเทศ เรียนวิชาเอก เคมี และภาษาอังกฤษ (ซึ่งเรามอบหมายให้เชี่ยวชาญ) หอพักเรามีเพียงหอเดียว จะทำอย่างไรเรามีทั้งหญิงและชาย คนรุ่น 2512 ก็แก้ปัญหาโดยแบ่งชั้นกัน เรายังถือประเพณีเครื่องรางอยู่ ชายก็ต้องอยู่บนชั้น 3 หญิงชั้น 2 แต่หญิงไม่พออยู่เราก็ใช้วิธี

กันประตูกกลางเสีย เป็นวิธีการแบบง่าย ๆ แต่ก็กลายเป็นหอพักทันสมัยที่สุด เป็นหอแรกของประเทศที่อยู่ร่วมชายหญิง กลายเป็นผู้ทันสมัย ดูเหมือนนิสิตเขาส่งขนม นมเนย กันโดยวิธีใช้เชือกผูกกระป๋องหย่อนมาจากชั้น 3 ลงมา โรงอาหารไม่มี เราก็ใช้ใต้ถุนหอ (ที่ตอนนั้นไม่ได้กิน) เป็นห้องอาหาร มีโต๊ะที่เป็นโต๊ะเรียนกลางคืนไปด้วยในตัว จำได้ว่ามีอยู่ 20 ตัว ด้านข้างหอพักทางทิศเหนือยังไม่ได้ขุดสระเอาดินไปถม ยังเป็นทุ่งนา มีทางลำลองของก่อสร้างอยู่ คนขับรถไปจอดข้างหอพักก็จะตรงกับระดับน้ำนิ่งพอดี ต้องหาต้นไม้มาปลูกกันทำพวกตาชุกชน แต่ก็ต้องเว้นไว้สำหรับรถ 6 ล้อ ที่ชนเข้ามาจากวิทยาลัยครู (เราไม่มีโรงครัว) พี่พร คือแม่ครัวใหญ่ น้ำจรัส (อยู่วิทยาลัยครูสงขลา) คนขับรถเป็นที่กล่าวขานถึง เพราะเป็นผู้นำความอ้อมมาให้ ประปาใช้บ่อหลังบ้าน อาจารย์ชาญชัย และชนมาจากการประสานสงขลา (ด้วยรถ 6 ล้อ คันเดียวกับชนข้าว) ไฟฟ้าไม่มีใครรู้จัก อ่านหนังสือด้วยตะเกียงเจ้าพายุห้อยเพดาน (ยังมีรอยเขม่าดำอยู่ที่หอพักชาย) เข้าส้วมอาบน้ำด้วยตะเกียงรั้วแบบชาวเรือ เทียนเป็นสิ่งต้องห้าม ผลจากการอยู่กินเช่นนี้ ปีแรกที่โคฟีมีศิษย์วิทยาลัย-วิชาการศึกษาสงขลาเข้าสอบแข่งขันที่นั่นที่ 1 มาจากคนลานปาริชาติ ไม่ว่าการเรียนต่อหรือการทำงานผมมีสิ่งที่ไม่ได้รับคำตอบจนปัจจุบันว่าน้ำ 2 กระป๋อง หน้าห้องพักชั้นที่ 3 นั้นใครดักไปวางไว้ให้ทุกวัน เพื่อให้ผมและรองอธิการบดี (ซึ่งต้องนอนหอพักเพราะไม่มีที่อื่น) ได้ใช้อาบซึ่งต้องรู้วิธีดูสบู่ให้พอกับน้ำ 1 ถัง

ทุกครั้งที่เราเห็นภาพพระออกโปรดสัตว์ตามคันทานาในชนบททำให้ผมนึกเห็นภาพพวกเราเดินไปอาบน้ำตอนเช้ามีคนโดยทุกคนมีเสื้อคลุมพร้อมขันน้ำ เรียบง่าย แต่สำรวมและเรียบร้อย การเรียกร้องให้มีข้าวโม่งในหอพักเกิดขึ้นมา หลัง 2517 แล้ว สมัยแรกที่เรา

มาถึงตอนนี้นึกขึ้นมาได้เรื่องหนึ่งว่า เมื่อตอนเรามาเป็นเพียงวิทยาลัยวิชาการศึกษานั้น ระบบการเรียนของเราเป็น 3 ภาคเรียนปกติ เมื่อถึงวันที่ 1 ตุลาคม จึงมีการจัดงานฉลองได้ทุกปี เพราะเป็นช่วงกลางภาค ต่างกับปัจจุบันที่มีวันสถาปนาถึง 2 ครั้ง ทั้งวันที่ 1 ตุลาคม วันสถาปนาวิทยาลัยของเราเอง และวันที่ 29 มิถุนายน วันสถาปนาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เรากลับจัดไม่ได้เลย เพราะวันที่ 29 มิถุนายน ก็ยังไม่ได้เปิดเรียนบ้าง เพิ่งเปิดได้เพียงวันสองวันบ้าง วันที่ 1 ตุลาคม ก็ติดการสอบ ช่วงมีวันสถาปนาที่ไม่สะดวกเอาเสียเลย ความผูกพันต่อกันของพวกเราจึงค่อย ๆ ลดความแน่นแฟ้นลงไปทุกที ก็ได้แต่เสียดายหรือได้แต่ปลง ทำอะไรไม่ได้

หลังจากที่เรามีอาคารเรียนหลังที่ 2 (คณะสังคมศาสตร์ปัจจุบัน) ได้ตามท่านอธิการบดี (สมัยนั้น) ว่าทำไมจึงแยกภาควิชาชีววิทยา ภาควิชาฟิสิกส์ ไว้ที่อาคารหลังนั้น ขณะที่ส่วนหนึ่งเป็นภาควิชาของคณะสังคมศาสตร์ และคณะมนุษยศาสตร์ โดยไม่รวมไว้ในอาคารเดิมที่มีภาควิชาเคมีอยู่แล้ว ได้รับคำตอบจากท่านว่าเพราะเราจัดสอนแบบสหวิทยาการ จึงอยากให้มีภาควิชาต่าง ๆ ที่อยู่ต่างคณะได้อยู่รวมกัน เพื่อให้มีความสัมพันธ์อันดีต่อกัน เพราะหากแยกคณะกันเด็ดขาดแล้วในระยะเวลาาน ๆ เข้าการจัดแบบสหวิทยาการจะทำได้ยาก การสอนให้แก่นักเรียนจะทำได้ จะต่างคนต่างสอนของตนเอง เท่าที่สังเกตผลก็ได้ตามเจตนาของท่าน ก็ช่วยกันสอนนิสิตก็ร้องเพลงเดียวกันคือ "ปาริชาติ"

พูดถึงเพลงทำให้นักถึงประธานพวกเรารุ่นแรกที่วิ่งเต้นจัดทำ หาคคนแต่ง ซึ่งต้องใช้ความอดทนเป็นอย่างมาก ทำแผ่นมาแล้วยังขายไม่หมดอีก ถ้าหากมีเพลงมากอย่างปัจจุบันคงจะเผยแพร่ได้มาก นอกจากทำเพลงแล้วยังทำลานปาริชาติกันด้วยความเหน็ดเหนื่อยอีกด้วย เมื่อมีโครงการทำทางขึ้นเขารูป-

ช้าง ผมจึงขอให้ชลอไว้ก่อน มิฉะนั้นคงมีทางขึ้นไปปิกนิกกันแล้ว

อยากจะหาความสุขกับการพบพวคนความหลังอีกเรื่องหนึ่งคือ การจัดงานรุ่นแรก ๆ นั้น คนงานเรามีไม่กี่คน เวลาทำงานนิสิตจึงจัดทำกันเองทั้งสิ้น และจำได้ว่าไม่เคยมีคนบ่นเรื่องผู้มาร่วมงาน ไม่ว่างานจะเป็นงานอะไร งานบอลดูละก็ไม่มีใครรู้จัก ผู้ที่เคยมาร่วมงานกลางคืนแล้วหากมาใหม่ในวันรุ่งขึ้นจะไม่รู้เลยว่าคืนก่อนมีงาน ทุกคนช่วยกันจัดสถานที่ใหม่ให้เป็นห้องอาหารเสร็จภายในไม่ถึงครึ่งชั่วโมง ทั้ง ๆ อยู่ในชุดมาร่วมงาน เคยเห็นบางคนพับปลายกระโปรงยาวยกเก้าอี้

เรื่องการเข้าเมืองไม่สะดวกสบายอยู่ปลายปี เข้า - ออก ได้เฉพาะกับรถเมล์โพธิ์ทอง กลางคืนไม่มีสิทริเพราะไม่มีรถนอกจากจะเดินเอา แต่ดูเหมือนจะมีผู้ขยันอยู่เหมือนกัน เมื่อมีรถเมล์ วศ.-แหลมทราย (ของไทยเดินรถ) เราก็ว่าค่าโดยสารแพง ทั้ง ๆ เพียง 50 สตางค์ หลังจากมีสถาบันการศึกษาอื่น ๆ เกิดตามหลัง ไม่เสียทั้งค่าโดยสารทั้งแหะเบาะคิงฟองน้ำออกมาเล่น และใช้ดินสอเมจิกเขียนบอกรักเด็ก วศ. ทำบอก "เด็ก.....รักคนผมยาวสาววศ." เมื่อถูกรถเมล์เล็กแย่งขึ้น รวมทั้งเราไม่ช่วยกันใช้บริการหาว่ามาช้า และขอขึ้นค่าโดยสารไม่ได้ เราก็เลยถูกบีบบังคับโดยรถที่ตึงค่าโดยสารจนถึง 3 บาทในปัจจุบัน เลยทำให้ไม่กินก๋วยเตี๋ยวหน้าตลาดได้

คงจะขอรำลึกความหลังเพียงแค่นี้ ใครมีความจำดี ๆ จะช่วยแก้ไขให้ได้ประวัติเอาไว้บ้างคงจะมีประโยชน์แก่คนรุ่นหลัง ผมเคยเสนอพวกเราว่าน่าจะจัดสัปดาห์ 2512 เพื่อให้นักรุ่นใหม่ลองลิ้มชีวิตเหล่านั้นเมื่อมาถึงมหาวิทยาลัยกันใหม่ ๆ แทนการรับน้องใหม่ บางทีอาจจะทำให้ผูกพันกับสถาบันได้บ้าง

ศิษย์เก่า เป็นกำลังส่วนหนึ่งของมหาวิทยาลัย